

In memoriam Jenő Zepezáner
1947 – 2022

Am pierdut un om a cărui amintire, desigur, va dăinui până când vor mai trăi cei care își imaginează chipul său, fizionomia sa, care își mai amintesc vorbele sale, care vor zâmbi atunci când vor vedea cu ochii minții zâmbetul său șugubăt, ce radia din colțul gurii și al ochilor săi. Se păstrează indelebile amprente materiale sau culturale lăsate în urmă de el, pentru ca generațiile viitoare să afle cine se află în spatele acestora și să le transmită celor din urmă.

Deși are rădăcini vechi, Muzeul din Odorheiu Secuiesc în vremea sa a dobândit renumele cuvenit în cercurile profesionale. Luptând cu obstrucționările ideologice, dar și profitând de oportunitățile posibile, a reușit ca instituția condusă de el să stârnească admirație, unde specialiști, muzeografi, pictori, sculptori și fotografi chiar și din străinătate reveneau cu drag, pentru că aici găseau ușile deschise și puteau să se bucure de revigorarea intelectuală.

Jenő Zepezáner în condițiile date a făcut tot ce a putut pentru a oferi tot ce este mai bun prietenilor și vizitatorilor muzeului. Fiind și el omul viziunii, al simțirii, al creației, i-a îndemnat să vizioneze, să simte și să creeze și ei în scopul obținerii aprecierii. Dacă era necesar polemiza argumentând, s-a opus cu rezistență atunci când era posibil, a căutat căi de ieșire din impas – și toate acestea în folosul muzeului.

Personalitatea sa, animată de spirit critic, era capabilă să-și formuleze pertinent nemulțumirile și să-și apere cu succes punctul de vedere, și în acele vremuri când o astfel de atitudine nu era prea agreabilă. Muzeul pe care l-a condus a devenit o instituție prestigioasă și respectată în Ținutul Secuiesc. A reușit să o îmbogățească și să o dezvolte.

În acele vremuri, când expozițiile itinerante nu erau încă o practică obișnuită, vestea expozițiilor sale circula chiar și dincolo de granițe. A iubit și a practicat fotografia. Îi plăcea să cerceteze, să-și șterne gândurile pe hârtie, să le facă publice și să-i încurajeze și pe alții să facă același lucru. Îi plăcea întotdeauna să vină cu ceva nou: cu o nouă temă de cercetare, ori cu expoziții sau conferințe noi, ori cu o tabără de creație, o cooperare între instituții culturale. Iniția publicații muzeale și reviste fiind și redactorul sau (co)autorul acestora.

A considerat importantă și a sprijinit înființarea Conferinței Restauratorilor Maghiari din Transilvania și a Revistei Restauratorilor Maghiari din Transilvania – Isis, iar pe parcursul activității sale a susținut și a sprijinit prin proiecte câștigate supraviețuirea acestora. Sub conducerea sa, a fost dotat laboratorul de restaurare al muzeului, unde studenții Universității Maghiare de Arte Frumoase și tinerii restauratori autohtoni în cadrul practicii de restaurare au contribuit în mod repetat la protejarea patrimoniului muzeal și la dobândirea unor cunoștințe proprii noi de specialitate.

Pasiunea sa pentru muncă, devotamentul său pentru conservarea culturală, conștientizarea importanței istoriei locale, încurajarea cercetărilor în acest sens, dragostea sa pentru pământul natal – acestea au fost atuurile sale. Aceste caracteristici stau de asemenea la baza imaginii noastre păstrate despre Jenő Zepezáner.

András Lajos Róth

Traducere: Dániel Popa